

Slendalsveien 83,
31. august 1950.

112387

Hr. h.r.advokat Heuch Bugge,
Oslo.

Etter deres anmodning vil jeg hermed få komplettere mitt tidl. vitneprov som ble avgitt under rettsforhandlingene mot hr. general-konsul P. Harsem ifjor høst.

- 1) Da hr. Harsem ble engasjert av min bror i mai 1941 i hans firma Hj. Handberg & Co hadde min bror ingen forretninger med tyskerne.

Høsten 1941 da min bror fikk sin første forretning med tyskerne var hr. Harsem i Nord Norge. Begge herrers plan var etter hva min bror har fortalt meg, å gå igang med nye forretninger når krigen var slutt og som Harsem tidl. hadde planlagt.

Hr. Harsem hadde meg bekjent ingen forbindelser med noen herrer i Rikskommisariatet, som han forevrig i 1942 kom i fiendskap til, da han beskyldte en av de ledende herrer, Dr. Richert, for forsøk på å drive svartebørs med hvalkjøtt sammen med en NS mann.

- 2) Min bror hadde ingen planer om å avvikle sitt firma i 1940/41. Han hadde tvertimot engasjert seg sterkt ved finansiering av produksjon av "Maur" biltilhengere. Hans firma var ene-agent for Maur.
- 3) Der var ikke truffet noen skriftlig eller muntlig avtale med hr. Harsem om noen andel av fortjenesten.

I årenes løp har jeg avsluttet bøkene for Hj. Handberg & Co. i 1940/41 og visstnok også i 1942 med fru Waage og senere sammen med fru Witsee. Noe ansvar for bokholderiet hadde hr. Harsem IKKE.

Ved hvert årsoppgjør fikk jeg ordre fra min bror om hvor meget Harsem skulle krediteres for.

- 4) Den skrivelse som advokat Jonas Nyhre satte opp i 1943 og som ble datert i mai 1941 - var en helt fiktiv skrivelse, som min bror utelukkende fikk oppsatt for å redde sitt firma fra en meget stor mulkt, som han var truet med fordi han hadde betalt hr. Harsem for meget i lønn. Min bror hadde ikke hatt kjennskap til en ny forordning herom oppsatt av hr. Lippestad i Sosialdepartementet i nov. 1941.

Like før prispolitiet tok opp denne sak i 1943 hadde min bror forklart seg for politiet, at hr. Harsem var funksjonær i hans firma. Denne erklæring ga uttrykk for det riktige forhold.

På det tidspunkt viste ikke min bror at det var tale om noen mulkt og det er merkelig at prispolitiet ikke var oppmerksom på hans første forklaring om dette forhold.

5) Signalen:

Min bror, Hjalmar Handberg, kjøpte eiendommen Signalen høsten 1940 eller tidlig på våren 1941 - før hr. Harsem ble ansatt i Hj. Handberg & Co. Hr. Harsem hadde i 1942, da min bror stillet Signalen til disposisjon for hr. Felix Hartmann - for sårede frontkjemperne - intet med Signalen å gjøre.

Min bror var redd for at tyskerne skulle overta eiendommen og det var av den grunn at han gjerne aksepterte Hartmanns ønske om å stille den til disposisjon for frontkjemperne.

5) signalen - fortsatt:

Som før nevnt hadde jeg med årsoppgjøret å gjøre for min bror, og ved årsskiftet 1942/43 ba min bror meg overføre til Harsems løbet halvparten av den bokførte verdi for "Signalen".

Hr. Harsem fikk dog intet papir for at han sto som medeier i Signalen fra 1ste januar 1943. Min bror disponerte den hele tid Signalen som SIN eiendom, og han sto alene som skjøteinnehaver. I en politiforklaring under okkupasjonen har han også forklart at Signalen var hans eiendom.

Da hr. Harsem sluttet i firma HJ. Handberg & Co. den 31.3.1944, ba min bror meg tilbakeføre det beløp som Harsem var debitert for i 1942/43, og dette ble også gjort.

6) Brakkebygging: Den forklaring som hr. Harsem har gitt om hvorledes HJ. Handberg & Co. kom inn som agenter for bygmestere der bygget brakker for tyskerne - er helt korrekt.

Min bror ønsket å komme opp til Sjurøya i påsken 1942 og fortalte så noen overordnede ved den tyske marine at han kjendte til noe tømmer som kunne passe til bygging av tømmerhus. Min bror fikk tillatelse til å reise til Sjurøya, men gjorde så ikke noe videre. Sommeren 1942 ble han nedkaldt til Marinen og da min bror talte godt tysk, forlangte de av ham at hans firma skulle stå som mellemmenn - for en rekke bygmestre som tidligere hadde bygget brakker for tyskerne, deriblandt Nils Milson, Skotterud, Fredrikstadbrukene m.fl. Disponentene for disse firmaer talte nemlig ikke tysk.

7) Forhandlingene med tyskerne om disse forretninger foretok min bror alene og han var også alene om å motta forskudd som han disponerte, og som han ønsket på en rekke konti i forskjellige banker, som hr. Harsem ikke hadde noe med å gjøre.

8) Handberg og Harsem utarbeidet aldri noe tilbud til tyskerne. Det var tyskerne som krevet tilbud og leverte tegninger og disse ble så oversendt til de bruk som bygget brakker og de innkomne tilbud ble sendt til Prispolitiet og så oversendt tyskerne.

9) Hr. Harsem kunne kun utstede sjeks på en-l-konto i Kreditkassen til til de daglig løpende utgifter. Dette var en konto som ble åpnet i banken en gang ut i 1942 - uten at min bror konfererte med Harsem herom.

10) Da min bror i 1941 begynte med forretninger for tyskerne, var som før nevnt Harsem i Nord Norge. Min bror måtte ha finansiell støtte for å kunne gjennomføre disse forretninger og det ordnet han uten noen støtte fra Harsem.

11) Tidlig i 1941 - før hr. Harsem hadde begynt i min brors forretning var der opprettet eget bokholderi for avdelingen som omfattet "Maur" biltilhengere og det var derfor helt naturlig at min bror i 1942 (ikke i 1941) opprettet eget bokholderi for de tyske forretninger. Der var ikke truffet noen avtale med hr. Harsem herom da han ble ansatt i 1941.

12) Gaver: Jeg er bekjent med at min bror var truet av politiinspektør Marthinsen og at han av den grunn søkte beskyttelse ved å yte gaver. Bl.a. forærte han til Germanske SS en ny bil og verdien av denne, kr.15.000 ble oppført som gave. Hr. Harsem var flere gange fraværende da der ble ytet gaver.

- 13) At hr.Harsen i 1942 har fått utbetalt kr.75.000 som ikke er bokført, finner jeg helt utenkelig. Hvis hr. Harsen hadde mottatt et slikt beløp, måtte det være bokført.

Da min bror manipulerte med mange bankkonti, kunde det selvsagt hende at den ene avdeling lånte av den andre.

Oslø, den 31. august 1950.

L. Handberg (sign.)

- 14) Ved årsoppgjøret - for regnskapets år 1943 - var hr. Harsen syk og sengeliggende og han kunne derfor ikke ha noe med dette å gjøre.
- 15) Hr. Harsen har aldri hatt prokura i firma Hj. Handberg & Co. og har heller aldri vært ansvarlig for dette firmas gjeld.

L.H. (sign.)